

Filmocid

Spoštovani gospod minister za kulturo Tone Peršak in gospa sekretarka Irena Ostrouška.

Aprilski mednarodni simpozij o restavriranju filmske dediščine, ki je bil v Slovenski kinoteki, je potrdil, da smo na pravi poti. V enem večeru in dveh dnevih je projekcije in predavanja obiskalo 1034 obiskovalcev, kar kaže na aktualnost teme. Pravilno razmišljamo - imamo znanje in sodelujemo. Med slovenskimi filmskimi arhivarji, restavratordi in avtorji se je v procesu restavriranja filmov *Sedmina*, *Dolina miru* in *To so gadi* v zadnjih dveh letih za dobrobit rešitve filmske dediščine naredila skupna pozitivna energija. Zarisal se je proces restavriranja, ki je sprejemljiv za vse.

Edini sovražnik, ki neustavljivo uničuje našo filmsko dediščino, je čas. Pri procesu restavriranja moramo pohiteti s prvim korakom – digitalizacijo, torej s prenosom informacij s filmskega traku na digitalni medij. Filmski material propada, četudi je shranjen v idealnih pogojih. V idealnih pogojih arhiviranja se lahko propad filmskega materiala le upočasni, nikakor pa se ga ne more ustaviti. Ko film propade, propade za vedno. In to se nam dogaja. Vsak dan je situacija bolj kritična – časa namreč ne moremo zaustaviti.

S sedanjim tempom restavriranja ne bomo prilezli nikamor. Restavriramo povprečno tri celovečerne filme letno. Če bi nadaljevali proces restavriranja v tem tempu, bi za približno vseh 200 slovenskih igranih celovečernih filmov potrebovali 70 let. Ne smemo pozabiti še na ostale dokumentarne, animirane in kratke filme ter na ves preostal pomemben filmski arhivski material. Zato se nam za ta prvi korak zelo mudi. Čas nas preganja tudi v drugačni obliki. Proizvodnja filmskih skenerjev se v svetu zmanjšuje, počasi bo začelo primanjkovati tudi rezervnih delov. Proizvajalec filmske surovine na svetu je le še eden in zato bo sčasoma pot nazaj na filmsko surovino nemogoča. Do gledalcev ni pošteno, da jim kažemo fizično in kemijsko poškodovane analogne filme. Tudi analognih projektorjev nam počasi zmanjkuje. Digitalne projektorje sicer imamo, a nimamo digitalnih vsebin slovenske filmske dediščine. Klasični slovenski filmi tako izginjajo iz podzavesti mladine.

O nujnosti ukrepanja in zaustavitve že sedaj kritičnega stanja vas opozarjamo že nekaj časa. Ustanove, ki imajo po zakonu predpisane naloge za ohranitev filmske dediščine, so finančno in kadrovske podhranjene. Letno se jim namenijo finance, ki nikakor ne zadostujejo za resno digitaliziranje in kasnejše restavriranje. Restavriramo le priložnostno, saj skupne večletne strategije nimamo. Seveda so pogoj za

resen plan finančna sredstva in zavedanje, da se nam bo skrb za filmsko dediščino sčasoma povrnila tako finančno, gospodarsko kot tudi kulturno.

Več kot opozarjati vas ne moremo. Nekajkrat smo vam že ponudili pomoč in dialog, naredili nekaj prioriteten seznamov, napisali videnje rešitve, finančno ovrednotili situacijo in opisali stanje v regiji. 6.10.2016 smo vam skupaj z ostalimi filmskimi združenji (našteto po vrstnem redu podpisov dopisa: Društvo postprodukcijskih ustvarjalcev; Društvo slovenskega animiranega filma; Društvo slovenskih režiserjev; Filmski producenti Slovenije; SCCA, Zavod za sodobno umetnost – Ljubljana; Združenje filmskih snemalcev Slovenije), ustanovami (našteto po vrstnem redu podpisov dopisa: Arhivu republike Slovenije; Slovenski filmski center, javna agencija; Slovenska kinoteka; RTV Slovenija – Mediateka; Filmski studio Viba film Ljubljana) in dvema izvajalcema poslali dopis Digitalizacija slovenske filmske dediščine, a ste vse to diplomatsko zavrnili. Ali bomo končno prišli do trenutka, ko boste priznali, da vam je za slovensko filmsko dediščino vseeno? Boste še naslednjih nekaj let ovinkarili, se sprenevedali in si izmišljali na desetine razlogov in načinov, kako na prijazen in politično pravi način pozabiti na delo naših filmskih pionirjev in ga tako izbrisati? Po dveh letih trud za ohranitev filmske dediščine nas vsakič znova zavrnete in naša prizadevanja odvržete. Kompromis je edina pot, vendar se je do danes že tolikokrat pokazalo, da ne igramo po istih pravilih.

To, kar doživlja slovenska filmska kulturna dediščina, je nezasiščano, sramotno in - če sledimo črki zakona - kriminalno.

Zaenkrat z vami in vašimi sodelavci na Ministrstvu za kulturo ne moremo doseči zastavljenih ciljev. Do sedaj smo od vas dobivali le prazne marnje, stanje pa je iz dneva v dan slabše...

Naj se filmocid nad filmsko dediščino ustavi!

Člani Združenja filmskih snemalcev Slovenije

Jure Černec, predsednik
Rado Likon, podpredsednik
Simon Tanšek, tajnik

člani: Aleš Belak, Ivo Belec, Marko Brdar, Rožle Bregar, Radovan Čok, Karpo Godina, Darko Herič, Zoran Hochstätter, Ven Jemeršič, Janez Kališnik, Marko Kočvar, Matej Križnik, Mitja Ličen, Andrej Lupinc, Ivan Marinček, Igor Meglič, Matjaž Mrak, Jure Nemeč, Sven Pepeonik, Valentin Perko, Jure Pervanje, Simon Pintar, Lev Predan Kowarski, Miloš Srđić, Janez Stucin, Miha Tozon